

AKTUÁLNÍ TÉMATA VE VÝVOJI DĚTSKÉ A DOROSTOVÉ ADIKTOLOGIE

Cítace | MIOVSKÝ, Michal. **Aktuální témata ve vývoji dětské a dorostové adiktologie.** *Adiktol. prevent. léčeb. praxi.* 2021; 4(1), 7–8.

Vážené kolegyně a vážení kolegové, přátelé,

je pro mě potěšující sledovat rychlý pohyb naší vývoje nejmladší části oboru a postupně se emancipujícího celého nového segmentu¹ našich specializovaných adiktologických služeb, tedy dětské a dorostové adiktologie. Předpokládám, že naprostá většina z vás již navštívila stránky² Sekce dětské a dorostové adiktologie SNN ČLS JEP (dále jen „Sekce“), která je společnou sekcí nejen Společnosti pro návykové nemoci, ale je sdílena i Českou asociací adiktologů, A.N.O. – Asociací nestátních organizací, Odbornou společností pro prevenci rizikového chování a dalšími strukturami v našem oboru. Aktivní přístup vedení Sekce a podpora prvním krůčkům jsou důležité věci. Současně se okolo nás odehrává v této oblasti několik dalších důležitých procesů, které je dobré sledovat, a kde časopis *Adiktologie v preventivní a léčebné praxi* plní funkci našeho společného média pro sdílení takovýchto novinek.

Zůstanu-li u samotných služeb, velkým tématem roku 2020 bylo řešení situace okolo Detoxifikačního centra Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze, obecně známého spíše jako „Dětský detox Nemocnice pod Petřínem“. Celá situace nebyla příliš jednoduchá a najít nějaké udržitelné řešení vyžadovalo více času, velkou míru otevřenosti a hledání kompromisů. Nakonec se podařilo vše skutečně posunout vpřed – jak vedení v Nemocnici Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze, tak vedení Všeobecné fakultní nemocnice v Praze (dále jen „VFN“) spolu se zástupci vedení Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, Magistrátu hl. města Prahy, Ministerstva zdravotnictví ČR, zdravotních pojišťoven a dalších důležitých subjektů našli společné kompromisní řešení. Celé oddělení fungovalo po zbytek roku 2020 v mimořádném personálním režimu a chystalo přesun do VFN. Díky vstřícnosti vedení Psychiatrické kliniky se tak podařilo dohodnout a najít dočasné prostorové zabezpečení na její půdě. Vedení Psychiatrické kliniky spolu s vedením naší Kliniky adiktologie pak společně vyjednaly, připravily a v průběhu ledna 2021 začaly provozovat celé oddělení právě v podmínkách VFN. Pan ředitel prof. MUDr. David Felzl, Ph.D., MBA, pak spolu s vedením nemocnice rozhodl a spustil proces příprav výstavby nového pavilonu právě pro dětský detox. Tým pod vede-

ním MUDr. Miroslavy Mašlániové tak sice zažívá turbulentní časy a přesuny, ale zatím se zdá, že díky domluvě, zájmu a spolupráci se před ním rýsuje sice nelehké přechodné období několika let v podmínkách provizorního provozu, nicméně s vidinou finálního, a doufejme, že uspokojivého a hlavně dlouhodobého, stabilního řešení, odpovídajícího potřebám tohoto specifického provozu a adiktologii 21. století.

Dalším důležitým tématem v dětské adiktologii roku 2020 a nastupujícího roku 2021 je posun v oblasti doporučených postupů. Uplynulo pět let od publikace speciálního čísla časopisu *Adiktologie* reflektujícího pohyb témat a trendů vyvíjejícího se konceptu dětské a dorostové adiktologie (Miovský, Popov, 2016). V témže roce vycházejí doporučené postupy pro práci s dospívajícími uživateli návykových látek v české adaptaci (Gilvarry et al., 2016). V této souvislosti je nyní v procesu dokončení přehledová studie zabývající se doporučenými postupy pro celou dětskou a dorostovou adiktologii jako takovou. Věřím, že to bude důležitý příspěvek do procesu příprav projektu tvorby národních doporučených postupů v adiktologii.

Co je důležité, pokračovala práce na nové verzi Manuálu krátké intervence v oblasti návykových látek v praxi praktického lékaře pro děti a dorost (GRAFT: Manuál krátké intervence v oblasti návykových látek v ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost) pod vedením pana primáře MUDr. Pavla Kabička, CSc., (Kabiček et al., 2020) a celá dětská adiktologie se přiblížila o krok blíže momentu reálného spuštění národního screeningového programu realizovaného dětskými a dorostovými lékaři, vytvářejícího úzký most a spolupráci s dětskými adiktologickými službami. Je skvělé, že celý proces má podporu Ministerstva zdravotnictví, pojišťoven i odborných společností. Je to sice běh na delší trať, ale mnoho práce bylo již odvedeno a spousta kolegů zde již zásadně přispěla a pomohla, patří jim proto veliký dík. Právě do tohoto kontextu pak zapadá zatím nejnovější a poslední výstup a příspěvek, kterým jsou Doporučené postupy pro práci s těhotnými uživatelkami návykových látek (WHO, 2020). Adaptace tohoto zásadního dokumentu WHO proběhla v letech 2019 a 2020 a byla laskavě podpořena grantem Nadace Sírius a programem Q06 Univerzity Karlovy. Tyto doporučené postupy jsou současně naším druhým železákem v ohni, pokud jde o tvorbu komplexního národního screeningového programu v oblasti dětské a dorostové adiktologie. Na dokumentu se v přípravě české adaptace za náš obor podílely paní primářka a ředitelka MUDr. Jaroslava Lukešová (Dětské centrum Thomayerovy nemocnice v Krči) a PhDr. Ilona Preslová, vedoucí Centra pro dítě a rodinu a odborná ředitelka programů SANANIM, z. ú., jimž za to patří veliký dík. Právě těhotné uživatelky reprezentují další zásadní cílovou skupinu a my máme šanci zachytit jejich problémy co nejdříve a nabídnout jim pomoc. Současně je to také druhá oblast budované a rozvíjené spolupráce našeho oboru adiktologie směrem ke gynekologii a porodnictví. Zájem kolegů lékařů i sester je pro nás v této oblasti zásadní a dává naději, že by celá spolupráce mohla nejen směřovat k podpoře ší-

1 | <http://dada-info.cz>

2 | <https://dada.snncls.cz>

ření nástrojů časné diagnostiky, intervence a vzdělávání v nich, ale že dává naději i na rozvoj systematické a konstruktivní spolupráce s dalším významným oborem, pro který může být adiktologie důležitým partnerem v řešení složitých klinických problémů a témat, která do gynekologie a porodnictví vnášejí užívání návykových látek. Pokud kohokoli z vás budou tato témata zajímat více, bude APLP bezpochyby připravena přinášet další podrobnosti a informovat, případně facilitovat diskusi k těmto tématům na svých stránkách a dávat jim prostor.

V Praze dne 15. ledna 2021

prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D.

přednosta Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze
a vědecký sekretář Společnosti pro návykové nemoci
ČLS JEP

LITERATURA

GILVARRY, E. et al. *Doporučené postupy pro práci s mladými lidmi s problémy souvisejícími s užíváním návykových látek*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze/Královská akademie všeobecných lékařů, UK, 2016.

KABÍČEK, P. et al. *Manuál krátké intervence v oblasti návykových látek v praxi praktického lékaře pro děti a dorost*. Praha: Ahoj Public Relations, s. r.o., 2020. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/11/Manu%C3%A1l-kr%C3%A1tk%C3%A9-intervence-v-oblasti-n%C3%A1vykov%C3%BDchl%C3%A1tek-v-praxi-praktick%C3%A9ho-l%C3%A9ka%C5%99e-pro-d%C4%9Bti-a-dorost.pdf>

MIOVSKÝ, M., Popov, P. (2016). Dětská a dorostová adiktologie na prahu emancipace? *Adiktologie*, **16**(4), 272–279.

WHO. *Doporučené postupy pro identifikaci a řešení problému užívání návykových látek a poruch spojených s užíváním návykových látek v těhotenství*. Praha: Univerzita Karlova, 2020. V Praze dne 7. prosince 2020